

Saunas sinnaſ.

Pafaule wehſtu kaſtiga muhſcham irr bijuſe un wehl buhſ, jo jaunas ſinnaſ wiſſeem irr patihkamaſ. Tadeht mehſ ſaweem mihteem Uwifchu laſſitajeem laikam dohſim kaſdas jaunas ſinnaſ par taſdahm leetahm, kaſ muhſu mihta tehwu ſemmitê notikkuſchaſ. Itt no ſirdſ preezigaſ ſinnaſ ween labpraht ſtaſſtitum, bet Deewam ſchehl pafaule taſda jaw irr, ka, jebſchu ſchehligaiſ Deewſ gan ne pee-kuhſt wiſſaſ mallâſ daudſ labba darriht, to-mehr maſ ko par to warr dabbuht dſirdeht! So „kur tad tee dewini?!“ Woi tad ne irr zits ne „weenſ ne atraddeſ, kaſ atpakkat buhtu gree-ſeſ un Deewam gohdu dewiſ,“ un Deewu ſlawedamaſ wiſſeem iſtahaſta, ko taſ Kungſ tam labbu darrijiſ! Schiſ wahrſſ pateeſi wehl taggad pafaulei irr derrigiſ! Preezigaſ ſinnaſ ne ko daudſ ne dabbujam dſirdeht, bet behdigu ſinnu par wiſſadu nelaimu, kaſ ſchim jeb tam notizzis, truhkumſ naw. Ta kaſdſ grehku darbſ padarrihtſ, jeb kaſdam kaſda neſtunda uſnahkuſe, tad kauſchu mehleſ to ar ſteigſchanu pa pafaulei iſneſſa. To warr dſirdeht iſ deenaſ, un par taſdahm leetahm pafaule daudſ pateiſi un wehl wairak nepareiſi un aplam tohp runnahtſ. Bet gohdigu un preezigu ſinnu truhkumſ muhſcham irr. Tadeht mehſ, jebſchu ne gribbedami, tomehr zittadi ne ſpehjam darriht, ka jumſ doht wairak behdigu ne ka preezigu ſinnu. Mehlnēſſi mehſ pateeſi ne gribbam buht, un arri ne buhſim; tapehſ mehſ jumſ, zeen. laſſitaji, tiſſkai taſduſ notikkuſumſ ſtaſſtiſim, ko mehſ no teeſaſ grahmaſtaſhm paſchi buhſim ſmehlufchi. Mehſ to tapehſ ſluddinaſim, lai buhtu iſkatram ſchi derriga mahziba: ka no grehku darba jeb arri no aplamaſ darriſchanaſ un ne-apdohmibaſ ſtipri buhſ ſargateſ, jo zur to pafaule tiſ daudſ nelaimaſ zekkaſ. — Lai taſ behdu-ſinnaſ paleek uſ

preekſchdeenahm; ſcho reiſ ſahkſim ar kaſdu itt preezigu ſinnu, par ko muhſu ſelgawaſ lauku draudſe un wiſſi zitti pee mumſ preezajahſ.

ſelgawaſ mihta lauku draudſe nu jaw gaddu un 2 mehneſchumſ atraitneſ kaſrtâ dſihwojuſe; jo winnaſ mihtakaiſ galwineekſ Panteniſ zur Deewa rohku tai ſtâ ſuhli-deenâ bij pa-nemſ! Utraitneſ maiſe irr ruhkta maiſe; to ſchi draudſe itt papillam baudijuſe! So zif gruhti taſdâ draudſe eet, pee kurreſ 598 ſaimneeki, 32 muſſchaſ un 53 krohgi peederr, bet kurrei naw ganna, to iſkatſ warr ſapraſt. Kâ warr tiſ daudſ tuhktoſchu dwehſelu beſ ganna pahrtiſt? „Eſ to gannu „ſittſchu, tad taſ awiſ iſklihdiſ!“ Taſ irr pateeſigſ wahrſſ. Gannu truhkumſ ſelgawaſ lauku draudſei ſchinni laikâ gan naw bijiſ, irr daudſ bijuſchi, kaſ mihtligi gan nahkuſchi draudſi kohpt; teem no ſirdſ gan japa-teizahſ, ka naw atrahwuſcheſ arri pee ſweſchahm awim darboteſ un daſchu gruhtumû ar tahm baudiht; taſchu tee wiſſi ſchai draudſei tiſkai ſweſchi ganni bijuſchi, kaſ gan labpraht nahze, bet arri labpraht atkal pee ſawaſhm paſchahm awim atpakkat brauze. Taſ iſtahiſ gannſ ſchai draudſei truhke, tadeht draudſei wiſſahdſ gruhtumſ bij jazeſch, un jo deenaſ jo wairak ta brehze un ilgojahſ pehſ ſawa jauna mahzitaja. Wiſſi gaididami gaidija iſ neddeſaſ — iſ ſwehtdeenaſ zerreja, nu buhſ mihta jauna ganna balſe dſirdama; ne ka!

Tad nu iſgahjuſchâ 13tâ ſwehtdeenâ pehſ waſſaraſ ſwehtku atſwehtes Deewſ draudſei to preeku dahwanaja, ſawa jauna mahzitaja waigu redſeht, un dſirdeht, ka ar Deewa paligu nu eſſoht nahziſ pee ſawaſ no ta Kunga Kriſtuſ tam dahwanataſ draudſeſ palikt, itt no ſirdſ tai kalpoht un darboteſ, lai ta Deewa walſtiba pee mumſ nahk. Itt ka taſ ſwehtdeenaſ Ewangeliumſ to mahza: ja kaſdſ to

muhſchigu dſihwoſchanu gribb dabbuht, tad lai tas Deewu ſawu Kungu pahr wiſſahm leetahm un ſawu tuwaku kà ſewi paſchu mihle; tà jaunais mahzitajs draudſei apfohlijahs, to mihleſtibu us Deewu, us Jeſu Kriſtu un us ſawu tuwaku un draudſi par to leelaku bauſli ſawas firds darrifchanas turreht, un preezigi iſdarriht, luhgdamees, lai ir ta Kriſtus draudſe tàpat darroht — tad Deews, kàs to mihleſtibu par tahs bauſlibas peepildifchanu lizzis, teem ſchehligs buhſchoht un teem dahwanafchoht to laizigu un muhſchigu labkklahſchanu un dſihwoſchanu zaur Jeſu Kriſtu.

Lai nu tas Kungs wiſſas ſchehlaſtibas un mihleſtibas abbus, ir to draudſi un ir to gannu ar tahdu kriſtigu mihleſtibu un ar tahdas mihleſtibas augteem baggati ſwehti.

Jaunais mahzitajs ar wahrdu *M o r i z K o n r a d i*, nel. *Salgalles* mahzitaja jaunakajs dehlis un nel. *Pantenius* ſchwahgeris, irr wihrs paſchà ſakkumà. Mahzitaja ammatu ſahkoht, wiſch bija par *Embohtes* mahzitaja paligu, tad kahdus 2 gaddus par *Latweeſchu* mahzitaju *Pehterburgà* pee Jeſus baſnizas, no kurrenes wiſch pehz ta *Kunga* Kriſtus prahta, kàs tohs ſtrahdneekus ſawà wiyna-kalnà aizina, ſchurpu par *Selgawas* lauku draudſes gannu atnahzis un 17tà *September* jaunu ammatu eefahzis. Lai nu tas debbefu tehws us ſcho grehtu ammatu to ſtiprina tizzibà, mihleſtibà un zerribà, pee meefas un dwehſeles to ſwehtidams zaur Jeſu Kriſtu.

• Pateefs ſtahſts no gaiſa-kuggeem.

Sau iſgahjuſchà gaddu-ſimteni irr ſweſchàs ſemmes zitti gudri zilweki iſmehginajuſchi un atradduſchi, kà ar laiwahm arri pa gaiſu warr braukt. Sebſchu tahdus gaiſa-kuggineekus breefmas un nahwe draude, labbi ſinnadami, kà daudſi no gaiſa kriſdami noſittuſchees, jeb uhdeni kriſdami noſlihuſchi; tad tomehr tahs leelas naudas deht, kò leelòs pilſatòs pee tahs debbefſ-braukſchanas tee ſapulzejuſchees ſtattitaji winneem ſamett, ne truhkſt ne kad tahdi drohſchi ſkunſtneeki, kàs ar tahdeem gaiſa-kuggeem darbojahs, tohs paſchus ar weenu us

labbaku un derrigaku wiſſi iſtaifidami. Pee tahda gaiſa-kugga tohp no ſtipras beefas ſihdes drahnas taifita tahda leela appata lohde tai wiſſe, kà wehrſcha puhſlis, ar tuffſchu widdu un til zeeti, kà ne kur dwaſcha ahrà ne eet, un tohp wiſſaplahrt ar ſtrikku tihklu pahrwilkt, lai ſtiprs irr un puſcham ne eetu. Kahdas pahri aſſis appakſch ſchi ſihdes puhſchla tohp kahda laiwina ar ſtrikkeem pakahrt. Kad nu gribb gaiſà zeltees, tad tohp tas puhſlis no appakſchas ar deggoſchu ſpirtus ſwelmi jeb dwaſchu peepildihts, un tad nemm tas gaiſa-brauzejs ſawu mantu, zella-maiſi, ir kaſchoku (jo augſchà irr tas gaiſs paſchà karſtajà waſfarà tohti aukſts), un kahpj tai laiwà eekſchà. Tad zekahs ta peepuhſta lohde ar wiſſu laiwinu lehni us augſchu, un ar weenu augſtali kahpdams paſuhd tas gaiſa-kuggis tais augſtàs padebbefis preekſch to ſtattitaju azzim, un liddinajahs daudſ ſtundas pa gaiſu, kahdas juhdes pa wehjam aiſeedams. Daſchlahrt laimejahs arri tam braujejam pee rahma gaiſa ar ſawu kuggi pehz patilſchanas ſchurp un turp braukt. Gribb tas kuggineeks atkal ſemme nolaiſtees, tad wiſch par biſchkin no tahs puhſchla dwaſchas iſlaiſch, kamehr ſemme nonahk. Daſchlahrt irr tee gaiſa reiſneeki arri 2 jeb 3 weenà kuggi pa gaiſu braukufchi. Gan winneem irr tahdi leeli kriſchanas ſchirmi, ar kò winni no gaiſa kriſdami weegli kriht, jeb uhdeni nokrittufchi tuhda ne noſlihkſt, tad tomehr winni natw no nelaimes drohſchi.

Pehrnejà waſſarà, kad kahds ſkunſtneeks weenà Wahzſemmes pilſatà jaw prett padebbefim bija uſkaphis, ſahze winna kuggis degt. Wiſch gribbeja ſemme laiſtees, bet winnam ahtrumà to klappi no tahs lohdes jeb puhſchla zauruma raujoht notruhka tas ſtrikkis. Kò nu nabbadſiſch lai darra — kà nu lai ſemme tohp? To lohdi aiſſneegt ne warr, winna par augſtu no tahs laiwinas. Par laimi bija winnam lahmeta piſtole klaht, ar kurren wiſch to ſihdes lohdi faſchahwa, un tad ar wiſſu ſawu kuggi uppe eekritte, no kurreas klahtbuhdami laiwineeki winnu dſihwu un weſſelu iſwille.

Uispehren ruddeni bija Pehterburgâ weens gaisa-kuggineeks tohs dauds tuhlfstoschus rubbulus, to winnam Pehterburgas eedsihwotaji bija samettuschi, sawâ laiwinâ lihds panehmis un usbrauze dauds tuhlfstoscheem zilwekeem redsoht ar wissu naudu teescham debbesis un nosudde preefsch wissu azzim. Gan tappe pilfata saldati us wissahm pussehbm isfuhntiti, lai winnu usmelletu un no aplaupischanas pasargatu, bet par welti! ne dsirdeht ne redseht. Saw dohmaja tee pilfatneeki, ka winsch to Pehterburgâ eetaifitu leelu parradu deht buhs pa gaisu us Wahzsemmi aisbehdsis. Zitti kreewi no masakas kahrtas tizzeja, ka winsch ka Elijas dsihws debbesis usbrauzis. Bet pehz kahdahm deenahm tappe tas gaisa-kuggis Pinnu-semme tai leela esera, to Ladoga sauz, atrasts; bet brauzejs ar wissu naudu bija pasuddis. Pehz ilga laika atnahze ta sinna, ka winsch no fleplaweem nonahwehts un aplaupihts tappis. Urri effoht tee fleplawi peenahkti un noteefati tappusch.

Spranzuschu wirfspilfata Parise irr scho waffar 8ta Zuhli pehz pufsdeenws weens spranzusis, ar wahrdu Poitwens, ar sirgu pa gaisu jahjis. Wahzu Awises raksta: Schis pahrpalwigs un lohti drohsch gaisa-kuggineeks uszehlahs schai reise jahschus gaisa. Kamehr ta lohde, kurras leelums wissaplahrt 17 affis bij, ar swelmi pilbita tappe, wajadseja to paschu kahdeem 50 zilwekeem tahs leelas wehtras deht, kas tai deena plohsijahs, turreht, un kad ta laiwinâ jaw arri peeseeta bija, tad tappe weens smuks balts apseglohts sirgs appalsch to gaisa-kuggi ar plattahm audekla johstahm peeseets, ta ka no tahs sirga mugguras lihds tai laiwinas appalschai kahdas 8 pehdas starpiba palikke; arri tappe kahdas strikku treppites starp to sirgu un to laiwinu peetaifitas. Kad jaw wissas leetas gattawas bija, kahpe Poitwens tam sirgam muggurâ un nu tappe ta lohde wallam laista. Tas gaisa-kuggis ar sirgu un jahjeju zehlahs gaisa, un tas sirgs spehre un kepparajahs lohti pee ta kugga augfcham kahp-fchanas, bet kad tas kuggis jaw uskaphis bij un fahze eet, tad palikke tas sirgs ittstrahms un

tahs kahjas karrajahs winnam itt swabbadi. Tas jahjis bija gaisa tik pat drohsch, ka kad winsch semmes wirsu jahtu. Winsch atstahje sawu sirgu un kahpe pa tahm strikku treppehm augfcha tai laiwinâ un atweeglinaja to laiwinu, no tahs paschas zittas pahrejas leetas ismesdams, un tad kahpe atkal atpakkat us to sirgu. Schauschalas pahrnehme wissus tohs flattitajus, un dauds seewischi pagihbe un tappe neschus us mahjahm aisnesti. To kuggi warreja ilgi un tahlu zaur tahm padebbeschu starpahm redseht. Pehz weenas stundas nolaidahs winsch us kahdu plawu, pufs zettortu juhdsi no Parihises, un pahrjahje ar sawu baltinu spirfts un wessels mahja. Winnam bija no teem flattitajeem pehz muhsu naudus rehkenejuma kahdi 3 tuhlfstoschi rubbuli sudr. eenahkusch. Pehz 8 deenahm winsch atkal ohtru reisi tapatt pa gaisu jahjis, par to winnam tikpat dauds naudas eenahzis, ka to pirmo reisi.

Preefsch kahdeem gaddeem bija Wahzsemme kahda pilfata weens gaisa-kuggineeks jaw gattaws fataifjees gaisa zeltees. Winna weeniga meita — meitene no 13 gaddeem — bija sawu tehnu daudskahrt luhguse, lai tas winnai wehletu pa gaisu lihds braukt, bet tas tehws bija winnai to aisleedsis. Patlabban laiwinâ kahpdams us sawas meitas pehdigu luhgshanu atwehleja winsch tai lihds braukt. Ta meitene ar baltu kleiti apgehrhta un ar rohschu kohniti galwa kahpe preezigi pee sawa tehwa laiwinâ, un abbi uszehlahs gaisa. Ta meitene kaisija rohses un pukku seedus semme us teem flattitajeem, kas winnai firsnigi laimigu zellu wehleja. — Winni sawu zellu wisseem par preeku laimigi isbraukusch nolaidahs atkal semme.

P. M.

• Sinna par jaunahm grahmatahm, kas dabbujamas Jalgawâ pee Steffenhagen un dehlâ un zittas sinnamas weetâs.

1) Zeeniga Rihgas Zahna draudses wezza a mahzitaja Heinrich Gottlieb Pehfch dsihwes-gahjums un behru-deena, to winna draudsei par

paleekamu peemianu farakstija N. Leitan. Rihgâ, 1849. 65 lapp. p. Sniski. Dabbujama pee drifketaja Häcker un pee grahmatu-fohpmanna Deubner. Makfa 25 kap. fudr.

Schinnî grahmatâ naw tikween ta mihta mahzitaja dsihwes-gahjums un winna bebru-deena ar teem lihka-spreddikeem un dseesmahn atrohmani, bet arri tahs gohda = dseesmas, ar fo winsch pa lahgham no sawas draudses tizzis pagohdinahts un tad wehl divi kaisi spreddiki, fo nelais patz Jahna basnizâ fazzija tad, kad sawu swehtu ammatu eesahze. — Gauschi patihkami lassihit schee dsihwes = stahsti no tahda wihra, kas tihri no arraju wezzakeem dsimmis un tomehr ar Deewa paligu par tik brangu strahdneeku palizzis ta Kunga wihna = kalnâ un tahdu mihlestitibu pee sawas draudses peedsihwojis, kahdu gan rehti kahds dwehsefu-gans dabbu baudiht. Wehrâ leekams arri wiß tas, kâ brihnischki tas Kungs winnu waddijis un fo winsch sawâ ihfâ ammata laikâ peedsihwojis.

2) Meldiju = grahmatina, fur wiffas Widsemmes Latweeschu Luttera = draudses dseesnu-grahmatâ waijadsigas meldijas warr atrast, fohlahm un draudsehm par labbu faliktas. Rihgâ, 1850. Makfa eeseeta 10 kap. fudr., un dabbujama Rihgâ pee Krohna grahmatu = drifketaja.

Schinnî grahmatinâ atrohmanas 136 meldijas, is Punschela meldiju = grahmatas isnemtas — us weenu balsi un irr ta nodrifketa, ka warr dseesnu-grahmatat klacht peeseet.

4) Râ gahjis pasaulè ar kristigu tiz-zibu? Stahsti, fo pahrtulkoja is Wahz' wallodas S. H. Trey, Rihgas pilsehta wezzakajs mahzitajs pee Jahna basnizas. See divi pirmi laiki, no pitmeem waffaras-swehtkeem lihds pahwestam Gregor tam septitam, jeb no 33scha gadda lihds 1073-scham pehz Kristus peedsimshanas. Rihgâ, 1846. 120 lapp. p. Sniski. Makfa eeseeti 30 kap. fudr. (Dabbujami Selgawâ pee Reyher.)

Ta irr gan ta beidsama grahmata, fo mihsch nelais Trey mums sagahdajis, un kas lohti derriga fohlahm un katram, kas kristigas tizzibas notikkumus gibb sinnaht. Kaut Deews jel kahdu muhsu tautas

mihlotaju mohdinatu, kas usnemtohs schohs stahstus lihds patt gallam pahrtulkoht.

3) Mahziba kâ warr ehkas buhweht no semmes, fo patz par labbu un derrigu atraddis un us augstas waldischanas wehleschanu tahdâ wihse, kâ muhsu semneekeem derr, irr aprakstijis un isstahstijis Dr. C. Brehm, Lehburgas un Turraides daktars, Widsemme. Rihgâ, 1847. 30 lapp. p. Sniski. Makfa 12½-kap. fudr. (Dabbujama Rihgâ pee Deubner.)

Schinnî grahmatinâ ta mahziba, kâ ehkas warr buhweht no semmes un par itt lehtu makfu, ihsti derrigas un wesseligas, ittin gaischi teek isstahstita un ar finuklahm bildehm israhdita.

5) See septini Krusta Wahrdi muhsu Kunga Jesus Kristus. Selgawâ, 1848. Dabbujami Rihgâ pee Deubner. 64 lapp. p. Sniski. Makfa eeseeti 10 kap. fudr.

Schinnî grahmatâ jauki spreddiki pahr teem septineem krusa-wahrdeem lassami un derrigi tahm dwehselehm, kam slahpst pehz ta awota, kas werd us muhschigu dsihwoschanu.

6) Latweescheem dseedaschanas fohlahs-grahmatinu irr farakstijis Friedrich Schaack, Waldohnes mahzitajs. Selgawâ, 1848. 64 lapp. p. Sniski, tad wehl 8 leelas lappas ar dseesminahm, fur nohtes klacht. Makfa 15 kap. fudr.

Schi grahmatina lohti derriga katram, kas gibb eemahzitees dseedaht pehz riktigas kahrtas un sinnas. Lohti wehlejana leeta, ka peedsihwotum to laiku, kad wiffas Latweeschu basnizâs draudses dseedatu ar ihstu sinnu pehz meldiju raksteem; jo tad ween dseedaschana firdi eepreezina un katram patihkama dsirdeht, kad ta noteeht pehz kahrtas un ne julkku julkam, kâ, Deewam schehl, taggad gandrihs wisesaur muhsu semmitè noteeht.

Zitta fluddinaschana.

Trihs wihri, kas bruhwera puischu deenestu gibb peeneemt, lai peeteizahs Luffumè pee 1

J. Kronberg.

Brihw drifkelt.

No juhrmassas-gubernias augstas waldischanas ruffes: Zensur Hofrath de la Croix.

No. 334.